

TVIRTINU

Vytauto Didžiojo karo muziejaus
direktorė

Rita Malinauskienė

2024 m. d.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvada2024- Nr. _____
Kaunas

1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumpas aprašymas)	Korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas atliktas Vytauto Didžiojo karo muziejaus (toliau – VDKM) mažos vertės viešųjų pirkimų, 2022–2023 metais vykdytų neskelbiamos apklausos būdu pagal VPI, srityje, vadovaujantis Vytauto Didžiojo karo muziejaus direktoriaus 2024 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-209 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“.
2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPT nustatymą	Darbo grupė: Rinkinių apskaitos ir skaitmeninimo skyriaus vedėjas Gintautas Gadliauskas; Rinkinių saugojimo ir tyrinėjimo skyriaus muziejininkė Karolina Dusevičiūtė; Ūkio skyriaus logistikos specialistė Milda Pultinevičienė.
3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas Analizuotas laikotarpis	KPT vertinimas pradėtas 2024 m. liepos 10 d., baigtas 2024 m. lapkričio 27 d. Analizuotas laikotarpis nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.
4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą Nustatytos rizikos įvertintos pagal svarbą (tikimybę kilti rizikai ir jos galimą poveikį) ir suskirstytos mažėjimo tvarka. Rizikos poveikis nustatytas vadovaujantis poveikio kriterijais, nustatytais Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijose, patvirtintose Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-191 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – STT rekomendacijos). Rizikos pasireiškimo tikimybė nustatyta tiek vadovaujantis STT rekomendacijose įtvirtintu kriterijumi (pagal buvusių atvejų skaičių per analizuojamą laikotarpį), tiek atsižvelgiant į sąlygas, sudarančias galimybę pasireikšti rizikai.	

POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15	20	25
	Kritinis	4	8	12	16	20
	Pastebimas	3	6	9	12	15
	Žemas	2	4	6 R1, R2, R3, R4	8	10
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ						
4.1. Raudonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)		<i>R₁ - nurodomas rizikos pavadinimas, tikimybės, poveikio lygis, pagrindimas, kodėl skirti atitinkami balai.</i>				
4.2. Geltonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)		<p><u>R1: Viešųjų pirkimų poreikio formavimas ir planavimas.</u></p> <p>Rizikos lygis: R1=6, P=2, T=3.</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip žemas, nes VDKM veikla gali būti paveikiama nežymiai, skiriant laiko aplinkybėms aiškintis.</p> <p>Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip vidutinė, atsižvelgiant į nustatytus teisinio reguliavimo trūkumus arba jų nesilaikymą, sudarančius sąlygas korupcijai pasireikšti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - VDKM viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos apraše nenumatytas pateiktų pirkimų poreikio išsamus aptarimas su visais skyrių vadovais, finansininku ir VDKM vadovybe. <p>Detalūs teisinio reguliavimo trūkumai aprašyti KPT išvados priede.</p> <p>Analizuojamu laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo užfiksuota.</p> <p><u>2. Pirkimo inicijavimas.</u></p> <p>Rizikos lygis: R2=6, P=2, T=3.</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip žemas, nes VDKM veikla gali būti paveikiama nežymiai, skiriant laiko aplinkybėms aiškintis.</p> <p>Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip vidutinė, kai prekės, paslaugos ar darbai įsigijami nesilaikant neribotų tiekėjų konkurencijos reikalavimų, sudarančių sąlygas korupcijai pasireikšti:</p>				

	<ul style="list-style-type: none"> - Rinkos tyrimo procedūros atliekamos formaliai. - Techninėse specifikacijose trūksta aiškumo, ne visada apibrėžtos sąvokos. - Detalūs teisinio reguliavimo trūkumai aprašyti KPT išvados priede. <p>Analizuojamu laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo fiksuota.</p> <p><u>3. Viešųjų pirkimų organizavimas.</u> R3=6, P=2, T=3.</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip žemas, nes VDKM veikla gali būti paveikiama nežymiai, skiriant laiko aplinkybėms aiškintis.</p> <p>Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip vidutinė, nes ne visada laikomasi teisės aktuose nustatytų reikalavimų, sudarančių sąlygas korupcijai pasireikšti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neskelbiamo pirkimo atveju apklausiamas vienintelis tiekėjas. - Ne visais atvejais vertinama, ar konkretus VDKM poreikis gali būti patenkintas naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos (CPO) paslaugomis. <p>Detalūs teisinio reguliavimo trūkumai aprašyti KPT išvados priede.</p> <p>Analizuojamu laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo užfiksuota.</p> <p><u>4. Pirkimo sutarties vykdymas.</u> R3=6, P=2, T=3.</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip žemas, nes VDKM veikla gali būti paveikiama nežymiai, skiriant laiko aplinkybėms aiškintis.</p> <p>Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip vidutinė, atsižvelgiant į nustatytus teisinio reguliavimo trūkumus, sudarančius sąlygas korupcijai pasireikšti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepakankama sutarčių priežiūros ir sutarčių vykdymo kontrolė. <p>Detalūs teisinio reguliavimo trūkumai aprašyti KPT išvados priede.</p> <p>Analizuojamu laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo fiksuota</p>
<p>4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	
Kita informacija	
<p>5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo</p>	<p><u>R1: Viešųjų pirkimų poreikio formavimo ir planavimo srityje:</u> Patikslinti VDKM viešųjų pirkimų organizavimo aprašą, nustatant būtinumą iniciatorių planuotą poreikį aptarti su visais atsakingais asmenimis, dalyvaujančiais viešųjų pirkimų procese.</p> <p><u>R2: Pirkimų inicijavimo srityje:</u></p>

	<p>Patikslinti VDKM viešųjų pirkimų organizavimo aprašą, detaliau reglamentuoti rinkos tyrimo etapą, rekomenduoti numatyti papildomas vidaus kontrolės priemones.</p> <p><u>R3: Viešųjų pirkimų organizavimo srityje:</u> Numatyti papildomas vidaus kontrolės priemones atsakingam už viešųjų pirkimų prevenciją asmeniui (kontroliuoti pirkimų vykdymo galimybes per CPO, atlikti stebėseną ir kontrolę, kai pirkimai vykdomi iš 1 tiekėjo ir kt.).</p> <p><u>R 4. Pirkimo sutarties vykdymo srityje:</u> Numatyti papildomas vidaus kontrolės priemones: vykdyti sutarties priežiūros kontrolę, reglamentuoti prekių, paslaugų ar darbų kokybės ir terminų priežiūros tvarką, nustatant papildomas vidaus kontrolės priemones atsakingam už viešųjų pirkimų prevenciją asmeniui ir asmenims, atsakingiems už sutarties įgyvendinimą.</p> <p>Įgyvendinti KPT išvadoje nurodytus pasiūlymus dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo siūlome pavesti: Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjui iki vasario 1 d.</p>
6. Kitos pastabos	
7. Priedai	KPT nustatymo išvados priedas „Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo aprašomoji dalis“.
Išvadą parengęs asmuo (vardas ir pavardė, pareigos)	Gintautas Gadliauskas, Rinkinių apskaitos ir skaitmeninimo skyriaus vedėjas.

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO APRAŠOMOJI DALIS

Ižanginė dalis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 str. 1 d., Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“, Darbo grupė korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti, sudaryta Vytauto Didžiojo karo muziejaus direktoriaus 2024 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-209 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“, 2024 m. liepos–lapkričio mėnesiais atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Vytauto Didžiojo karo muziejaus mažos vertės pirkimų, vykdomų neskelbiamos apklausos būdu pagal Viešųjų pirkimų įstatymą, srityje.

Bendrosios nuostatos

Siekiant nustatyti rizikas Vytauto Didžiojo karo muziejaus (toliau – VDKM) mažos vertės viešųjų pirkimų, 2022–2023 metais vykdytų neskelbiamos apklausos būdu pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (toliau – VPI) srityje, buvo surinkta ir apibendrinta ši informacija:

1. 2022–2023 m. vykdant VDKM mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, korupcinio pobūdžio nusikalstamo veikos ir pažeidimų užfiksuota nebuvo.
2. Per analizuojamą laikotarpį nebuvo gauta skundų, pranešimų ar pareiškimų dėl VDKM vykdomų mažos vertės pirkimų neskelbiamos apklausos būdu.
3. 2022–2023 m. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba neatliko korupcijos rizikos analizės VDKM mažos vertės pirkimų vykdomų neskelbiamos apklausos būdu pagal VPI srityje.
4. 2023 m. Centralizuotas vidaus audito departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos atliko VDKM 2020–2023 m. veiklos, finansų ir resursų vidaus auditą. Audito metu buvo vertinamas viešųjų pirkimų reglamentavimas, planavimas, vykdymas, sutartinių įsipareigojimų kontrolė. Atsitiktinės atrankos būdu auditoriai vertino 2022–2023 m. prekių ir paslaugų viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procedūras, neatitikimų nenustatyta. Buvo pareikštos pastabos dėl neteisingai reglamentuojamo ir atliekamo rinkos tyrimo. Atsižvelgiant į pastabas, buvo patikslintas Vytauto Didžiojo karo muziejaus viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas, kuriame numatyta, kad rinkos tyrimas, vadovaujantis Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto krašto apsaugos ministro 2007 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. V-768 „Dėl Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatomis, atliekamas tik raštu, parengta ir VDKM direktoriaus patvirtinta rinkos tyrimo pažymos forma. VDKM aprašas buvo patikslintas vidaus audito metu, todėl rekomendacijos dėl viešųjų pirkimų nebuvo pateiktos, pažymėta, kad rizika, susijusi su decentralizuotu pirkimų planavimu ir organizavimu, VDKM yra valdoma.
5. Siekiant gauti išsamesnės informacijos korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti, buvo atlikta VDKM darbuotojų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procesuose, anoniminė apklausa.

Išanalizavus apklausos rezultatus, nustatyta, kad dalis darbuotojų mato pirkimų poreikio planavimo problemą: kartais planų keitimai buvo atlikti nesilaikant vidinėse tvarkose nustatytų reikalavimų ir terminų, kartais netinkamai atlikti rinkos tyrimai. Susiduriama su atvejais, kai rinkos tyrimas, techninė specifikacija ar kiti su pirkimais susiję dokumentai parengiami taip, kad tiktų konkrečiam tiekėjui. Didesnė dalis darbuotojų sako, kad tokių situacijų priežastis yra pernelyg didelė skuba, kita dalis darbuotojų – personalo, dalyvaujančio viešųjų pirkimų procesuose, žinių, kompetencijos viešųjų pirkimų srityje trūkumas. Mažiausia dalis respondentų įvardijo personalo trūkumą bei darbo krūvį.

Apklausos rezultatai parodė, kad didžioji dalis darbuotojų (67 proc.) mano, kad VDKM mažos vertės viešųjų pirkimų sritis yra tinkamai, aiškiai ir pakankamai reglamentuota ir aprašyta vidaus tvarkos taisyklėse, tvarkos aprašuose ar procedūrose. 75 proc. respondentų, dalyvaudami VDKM mažos vertės pirkimuose, nepastebėjo galimos korupcijos apraiškų ar kitų pažeidimų, tačiau 17 proc. darbuotojų yra pastebėję šias problemas, 8 proc. respondentų į klausimą atsakė „Nežinau“.

Respondentai nurodė, kad jiems nėra tekę susidurti su atvejais, kai tiekėjas ar tiekėjo atstovas siūlė / įteikė dovanų ar kitos formos atlygį, įskaitant mažos vertės, pvz., šokoladą, saldainių dėžutę, suvenyrą ir pan., tačiau visi žino, kaip turėtų elgtis, jei tiekėjas ar tiekėjo atstovas siūlytų dovanų ar kitos formos atlygį, bei yra susipažinę su VDKM dovanų politika. Visi apklaustieji darbuotojai žino, kaip gali pranešti apie galimus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus krašto apsaugos sistemoje, įskaitant galimai padarytus viešųjų pirkimų srityje.

6. Per analizuojamą laikotarpį, 2022–2023 m., VDKM buvo atlikti 934 mažos vertės pirkimai neskelbiamos apklausos būdu pagal Viešųjų pirkimų įstatymą, bendra pirkimų vertė – 622 845, 15 eurų:

6.1. 2022 m. buvo atlikti 409 pirkimai, jų vertė – 267 312, 95 Eur.

6.2. 2023 m. buvo atlikti 525 pirkimai, kurių vertė – 355 532, 19 Eur.

7. Išanalizavus 2022–2023 m. VDKM vykdytus mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, nustatyta:

7.1. 2022 m. VDKM pirko prekių ar paslaugų po kelis kartus iš tų pačių tiekėjų, su kai kuriais jų buvo sudaryta po 2 ar daugiau sutarčių. Tokių sutarčių 2022 m. buvo sudaryta 60, jų vertė – 73 116, 48 eurai.

7.2. 2023 m. VDKM pirko prekių ar paslaugų po kelis kartus iš tų pačių tiekėjų, su kai kuriais jų buvo sudaryta po 2 ar daugiau sutarčių. Tokių sutarčių minimais metais buvo sudaryta 70, jų vertė – 111 532, 42 eurai.

Aprašomoji dalis

Rizikos nustatomos įvertinus ir išanalizavus nurodytus informacijos šaltinius.

Nustatant 2022–2023 m. neskelbiamos apklausos būdu vykdytų mažos vertės viešųjų pirkimų VPĮ korupcijos rizikos veiksnius ir siekiant identifikuoti, ar nėra teisinio reglamentavimo spragų, ar nesudaromos išskirtinės ar nevienodos sąlygos subjektams, su kuriais susijęs teisės aktų įgyvendinimas, ar nėra galimybių dviprasmiškai taikyti teisės aktų nuostatas, bei siekiant įvertinti sprendimų priėmimo procedūros aiškumą, buvo surinkti ir analizuoti šie teisės aktai ir kiti duomenys:

1. Vidiniai VDKM teisės aktai, reglamentuojantys mažos vertės viešuosius pirkimus, vykdomus neskelbiamos apklausos būdu pagal VPĮ: Vytauto Didžiojo karo muziejaus viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas VDKM direktoriaus 2018 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-22 „Dėl Vytauto Didžiojo karo muziejaus viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – VDKM aprašas), taip pat Vytauto Didžiojo karo muziejaus 2022 m. viešųjų

pirkimų planas, patvirtintas VDKM direktoriaus 2021 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-234 „Dėl Vytauto Didžiojo karo muziejaus viešųjų pirkimų plano patvirtinimo“ ir Vytauto Didžiojo karo muziejaus 2023 m. viešųjų pirkimų planas, patvirtintas VDKM direktoriaus 2022 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. V-268 „Dėl Vytauto Didžiojo karo muziejaus 2023 m. viešųjų pirkimų plano patvirtinimo“ ir įvertinta jų atitiktis:

1.1. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymui;

1.2. Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašui, patvirtintam Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“;

1.3. Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašui, patvirtintam krašto apsaugos ministro 2007 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 768 „Dėl Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“;

1.4. Krašto apsaugos ministro 2022 m. kovo 7 d. įsakymui Nr. V-202 „Dėl mažos vertės pirkimų organizavimo“.

Įvertinus mažos vertės viešuosius pirkimus, vykdytus neskelbiamos apklausos būdu pagal VPĮ, reglamentuojančius teisės aktus, ir praktinį šių teisės aktų įgyvendinimą, buvo nustatytas mažos vertės viešųjų pirkimų, vykdytų neskelbiamos apklausos būdu, procesas:

1. Pirkimų poreikio nustatymas ir planavimas. VDKM tikslams ir uždaviniams įgyvendinti reikalingų prekių, paslaugų ir darbų poreikį, kuris vėliau įtraukiamas į biudžetinių metų viešųjų pirkimų planą, formuoja iniciatoriai. Iniciatorių funkcijas atlieka VDKM skyrių vedėjai, paskirti VDKM direktoriaus 2019 m. rugsėjo 3 d. įsakymu Nr. V-184 „Dėl prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų iniciatorių ir planuotojo paskyrimo“.

Iniciatoriai, atsižvelgdami į savo padalinio tikslus ir uždavinius, planuojamą kitų metų veiklą ir VDKM veiklai skirtus asignavimus, atlieka rinkos tyrimą numatomai pirkimo vertei nustatyti ir pagal patvirtintą formą parengia numatomų pirkti prekių, paslaugų ar darbų poreikį, kurį VDKM apraše nustatyta tvarka ir terminais pateikia planuotojui. Planuotojas, vadovaudamasis iniciatorių pateiktu poreikiu, parengia VDKM planuojamų biudžetinių metų projektą, nustatyta tvarka teikia jį derinti ir direktoriui pasirašyti. Iki einamųjų metų kovo 15 d. planuotojas pagal patvirtintą einamųjų metų viešųjų pirkimų planą parengia viešųjų pirkimų suvestinę ir ją paskelbia Centralizuotoje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS) ir VDKM svetainėje.

Prireikus einamaisiais metais tikslinti pirkimų planą (taip pat ir suvestinę), planuotojas rengia VDKM direktoriaus įsakymo projektą dėl pirkimų plano pakeitimo. Vadovaujantis VDKM aprašu, pirkimų planas turi būti tikslinimas 2 kartus per mėnesį.

2. Pirkimų inicijavimas techninių specifikacijų rengimas. Pirkimų inicijavimas pradedamas pirkimo paraiškos, kurios forma patvirtinta VDKM direktoriaus įsakymu, pildymu. Paraiškos duomenys ir informacija turi atitikti viešųjų pirkimų planą ir būti pagrįsta rinkos tyrimu. Už paraiškos pildymą, derinimą ir pateikimą pasirašyti direktoriui yra atsakingas iniciatorius.

Už techninės specifikacijos parengimą taip pat yra atsakingas iniciatorius. Techninės specifikacijos projektas derinamas ir teikiamas tvirtinti VDKM apraše nustatyta tvarka. Jei pirkimo objektas yra nesudėtingas, iniciatorius (ar jo paskirtas darbuotojas) perkamą objektą aprašo paraiškoje.

3. Pirkimų vykdymas. VDKM mažos vertės pirkimus atlieka pirkimų organizatorius, prekių ir paslaugų pirkimo specialistas, kurio pagrindinės funkcijos – atlikti VDKM decentralizuotus pirkimus. Jei pirkimo objektas yra sudėtingas, pirkimą atlieka VDKM direktoriaus įsakymu sudaryta komisija. Komisijos pirmininku dažniausiai yra skiriamas prekių ir paslaugų pirkimo specialistas.

Pirkimų organizatorius, gavęs iniciatoriaus ir VDKM direktoriaus pasirašytą per *DokVIS* pirkimo paraišką, ją registruoja ir pradeda pirkimo procedūras, kurios yra reglamentuotos VDKM apraše. Apraše yra išskirti atvejai, kai neskelbiama apklausa vykdoma apklausiant tik vieną tiekėją. VDKM praktikoje tik vieno tiekėjo apklausos atvejai dažniausia yra šie:

1. jei perkamos muziejinės vertybės ar bibliotekos dokumentai tiesiogiai iš tiekėjo ar kolekcininko (Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“, 24.2.13 papunktis);

2. jei pirkimą būtina atlikti labai skubiai dėl nenumatytų aplinkybių;

3. jei vieno pirkimo vertė neviršija 5000 (be PVM) eurų.

Jei pirkimas viršija 5000 (be PVM) eurų vertę, pirkimų organizatorius pirkimą atlieka taip pat neskelbiamos apklausos būdu, tačiau kreipiasi CVP IS priemonėmis ne mažiau kaip į tris (jeigu yra) tiekėjus.

Pirkimų organizatorius, atlikęs pirkimą neskelbiamos apklausos būdu, jei pirkimo sutarties vertė yra 3000 eurų (be PVM) ir daugiau, rengia tiekėjų apklausos pažymą, kurios registruojamos elektroniniame registre.

4. Pirkimo sutarčių kontrolė ir vykdymas.

Rašytinės pirkimo sutartys yra sudaromos, jei mažos vertės pirkimo vertė yra lygiai 5000 eurų (be PVM) ar didesnė ir kitais atvejais, pvz., kai iš fizinių asmenų perkamos muziejinės vertybės.

Pirkimo sutarčių projektai rengiami, vadovaujantis krašto apsaugos ministro 2014 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. V-44 „Dėl viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių standartinių sąlygų taikymo, sutarčių vykdymo rekomendacijų patvirtinimo“. Jei pirkimo vertė neviršija 15 000 eurų be PVM, rengiama supaprastinta viešojo pirkimo sutartis, jei pirkimo vertė viršija 15 000 eurų be PVM, rengiama sutartis, kurią sudaro specialioji ir bendroji dalis.

VDKM apraše aptarta organizacinė ir kontrolės tvarka, kurioje nurodytos (parengta atmintinė) derinimo, vizavimo procedūros, taip pat įvardytos atsakingų asmenų, pasirašančių ant pirkimo ir buhalterinių dokumentų, pareigos.

Esant poreikiui pakeisti ar pratęsti pirkimo sutartį, keitimą inicijuoja iniciatorius ar kitas už sutarties vykdymą atsakingas asmuo.

Nustatytos šios teisinio reguliavimo problemos:

1. VPĮ (26 straipsnio 1 d.) įpareigoja parengti ir patvirtinti planuojamų biudžetinių metų pirkimų planus ir pagal Viešųjų pirkimų tarnybos (VPT) nustatytus reikalavimus ir tvarką CVP IS paskelbti planuojamų atlikti pirkimų suvestinę. VDKM šių nuostatą yra įtraukusi į VDKM aprašą, taip pat apraše nustatyta, kas formuoja pirkimų poreikį, kokia forma ir kam jis yra pateikiamas.

Išanalizavus 2022–2023 m. VDKM iniciatorių teiktą prekių, paslaugų ir darbų poreikį bei viešųjų pirkimų planus, pažymėtina, kad trūksta komunikacijos ir koordinavimo tarp VDKM padalinių, todėl tikslinga būtų iniciatorių pateiktą poreikį aptarti ir su kitais pirkimų procese dalyvaujančiais asmenimis: planuotoju, skyrių vedėjais, finansininku ir VDKM vadovybe. Tuomet planavimas taptų skaidresnis, sumažėtų rizika neracionaliai naudoti VDKM skirtus asignavimus, tikėtina, kad rečiau būtų keičiamas pirkimų planas.

2. VDKM apraše aptartos pirkimų inicijavimo ir techninių specifikacijų rengimo procedūros, patvirtinta paraiškos forma. Vadovaujantis VDKM aprašu, iniciatoriai privalo atlikti rinkos tyrimą ir tyrimo rezultatus nurodyti pirkimo paraiškoje. Atsitiktine tvarka pasirinkus ir peržiūrėjus pirkimo paraiškas bei technines specifikacijas, buvo nustatyta, kad ne visais atvejais iniciatoriai atlieka rinkos

tyrimą arba jį atlieka formaliai, nepateikia visų reikalingų duomenų. Taip pat kai kuriose techninėse specifikacijose arba pirkimo objektų aprašymuose trūksta aiškumo, apibrėžtumo.

Iš atsitiktiniu būdu pasirinktų ir išanalizuotų pirkimo paraiškų nustatyta: 2022 m. gruodžio mėnesį buvo atlikti 57 pirkimai; 33 pirkimų atliktas rinkos tyrimas ir pasirinkti 3 tiekėjai, likusiems pirkimams pasirinktas 1 tiekėjas; kai kurios paraiškos užpildytos formaliai, trūksta rinkos tyrimo duomenų.

Išanalizavus 2023 m. balandžio mėnesį vykdytus pirkimus, nustatyta, kad iš 32 užregistruotų paraiškų, atliktas 24 pirkimų rinkos tyrimas, pasirenkant 2–3 tiekėjus, kitiems pirkimams – 1 tiekėjas.

Inicijavimo etape reikėtų stiprinti vidaus kontrolę: nustatyti iniciatoriams pareigą tirti rinką, rinkos tyrimo analizę detalizuoti paraiškoje. Inicijuojant pirkimus, kurie nėra įtraukti į pirkimų planą, užtikrinti, kad iniciatoriai nurodytų argumentuotą pagrindimą, kodėl atsirado poreikis inicijuoti pirkimų plane nesančio pirkimo, apie naują pirkimą būtų informuotas už korupcijos prevenciją VDKM atsakingas asmuo.

3. VDKM apraše išvardyti atvejai, kai vykdant pirkimą neskelbiamos apklausos būdu, gali būti apklaustas vienas tiekėjas. Atliekant 2022–2023 m. visų mažos vertės pirkimų analizę, nustatyta, kad iš kelių tiekėjų buvo pirktas daug kartų, per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO) 2022–2023 m. buvo atliktas tik 1 pirkimas.

Siūloma peržiūrėti pirkimo procesą: ar buvo pakankamai ištirta rinka, ar tiekėjas nėra anksčiau laimėjęs, ar nėra konkurenciją ribojančių susitarimų, interesų konfliktų požymių, ir kt., organizuoti daugiau pirkimų centralizuotu būdu, per CPO.

4. Sutarčių projektų rengimo, derinimo ir pasirašymo tvarka yra reglamentuota VDKM apraše. Išanalizavus 2022–2023 m. sudarytas rašytines paslaugų sutartis, nustatyta, kad nepakankama sutarčių vykdymo ir priežiūros kontrolė: vėluojama sudaryti paslaugų sutartis, per mažai kontroliuojama paslaugų kokybė.

5. Pirkimų vidaus kontrolės priemonės yra reglamentuotos, kad pirkimo procesas atitiktų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, paskirti atsakingi asmenys, tačiau pasitaikė pavienių atvejų, kai viešų ir privačių interesų deklaracijas buvo vėluojama pateikti.

Atlikus teisės aktų, reglamentuojančių mažos vertės viešuosius pirkimus, vykdytus neskelbiamos apklausos būdu pagal VPI, ir kitų su šiuo procesu susijusių duomenų analizę, išskirtinos šios galimos korupcijos pasireiškimo rizikos ir jas lemiantys veiksniai bei rizikos valdymo priemonės.

1 lentelė. Rizikos, jas lemiantys veiksniai ir rizikos valdymo priemonės.

Eil. Nr.	Rizika	Rizikos veiksniai	Rizikos valdymo priemonės
1.	Skaidrumo trūkumas planuojant, formuojant prekių, paslaugų ar darbų poreikį.	Iniciatorių pateiktas poreikis ne visada siejamas su VDKM veiklos metų tikslais ir uždaviniais. Viešųjų pirkimų planas buvo tikslinamas dažniau, nei VDKM apraše numatyta: 2 kartus per mėnesį. Dėl neplanuotų skubių pirkimų planas buvo keičiamas pagal poreikį, nuo 1 iki 5 kartų per mėnesį.	Siekiant efektyvesnio viešųjų pirkimo planavimo ir racionalių lėšų panaudojimo, nustatyti papildomas vidaus kontrolės priemonės: 1. papildyti VDKM aprašą nuostata, kad iniciatorių pateiktas pirkimų poreikis būtų detaliam aptartas su visais skyrių vedėjais (iniciatoriais), finansininku ir VDKM

			<p>vadovybe;</p> <p>2. nustatyti reikalavimą peržiūrėti sutartis, numatyti tolimesnį minimų paslaugų poreikį, įvertinti, ar sutartį reiktų tęsti.</p>
2.	<p>Inicijuojami skubūs pirkimai, neatliekami rinkos tyrimai.</p>	<p>Dėl skubos inicijuojami pirkimai, kurie nėra įtraukti į pirkimų planą, dėl to skubiai tikslinamas planas, neatliekamos rinkos tyrimo procedūros arba jos atliekamos formaliai.</p> <p>Techninėse specifikacijose trūksta aiškumo, naudojamos abstrakčios sąvokos, kurios gali būti suvokiamos skirtingai arba skirtingame kontekste turėti skirtingą reikšmę, ne visada įsitikinama, ar yra rinkoje daugiau tiekėjų, atitinkančių keliamus reikalavimus.</p>	<p>Numatyti papildomas vidaus kontrolės priemonės:</p> <p>1. inicijuojant pirkimus, kurie nėra įtraukti į pirkimų planą, į derinimo procedūrą įtraukti už korupcijos prevenciją atsakingą asmenį, iniciatoriams pateikti argumentuotą pagrindimą, kodėl atsirado poreikis inicijuoti pirkimų plane nesantį pirkimą;</p> <p>2. numatyti, kad atsakingas už pirkimų prevencinę kontrolę asmuo kontroliuotų, ar paraiškos yra užpildytos teisingai;</p> <p>3. siekiant, kad techninės specifikacijos būtų išsamesnės, tiksliau apibrėžtos sąvokos, techninių specifikacijų rengėjams kviestis kitų VDKM padalinių, krašto apsaugos sistemos arba kitų institucijų specialistus.</p>
3.	<p>Pastebimas vieno tiekėjo dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose, vykdomuose neskelbiamos apklausos būdu.</p>	<p>Neskelbiamo pirkimo atveju apklausiamas vienintelis ar keli tarpusavyje įvairiais ryšiais susiję tiekėjai.</p> <p>Ne visada vertinama, ar konkretus VDKM poreikis gali būti patenkintas naudojantis CPO paslaugomis.</p>	<p>Numatyti vidaus kontrolės priemonės:</p> <p>siekiant prekes, paslaugas ar darbus įsigyti efektyvesniu būdu ir racionaliai naudojant tam skirtas lėšas, pirmiausia vertinti galimybę pirkimą atlikti per CPO.</p> <p>Jei pasiūlymą pateikė tik vienas tiekėjas ar kitų tiekėjų pasiūlymai atmesti, peržiūrėti pirkimo procesą: ar buvo pakankamai ištirta rinka, ar tiekėjas nėra anksčiau laimėjęs, ar nėra konkurenciją ribojančių susitarimų, interesų konfliktų požymių, ir kt.</p>
4.	<p>Nepakankama sutarčių priežiūros</p>	<p>Nepakankama sutarčių terminų kontrolė, per mažai</p>	<p>Numatyti vidaus kontrolės priemonės:</p>

	kontrolė.	kontroliuojama paslaugų kokybė. Darbuotojų, priimančių prekes, paslaugas ar darbus, atsakomybės trūkumas.	paskirti atsakingą asmenį, kuris kontroliuotų paslaugų sutarčių terminus; įpareigoti atsakingus už sutarčių vykdymą asmenis kontroliuoti sutartyse numatytų įsipareigojimų vykdymą.
--	-----------	--	--

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Vytauto Didžiojo karo muziejus 190756315, Kaunas, K. Donelaičio g. 64
Dokumento pavadinimas (antraštė)	KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IŠVADA
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-11-28 Nr. VL-399
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	RITA MALINAUSKIENĖ, Muziejaus direktorius, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	RITA MALINAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-11-28 14:04:17 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-11-28 14:04:26 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2024-04-19 10:35:37 – 2026-04-19 10:35:37
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema DokVIS, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, į.k. 188602751 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 10:59:28 iki 2024-12-19 10:59:28
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.76.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-11-28 15:46:31)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-11-28 15:46:31 Dokumentų valdymo sistema Avilys